

Những Cây Lan Hài Mới

Mới vào đầu tháng 4, HLVN nhận được liên tiếp 2 tin đặc biệt, đó là việc khám phá ra mấy cây lan hài mới lạ do bác sĩ Đỗ Khắc Tài ở bên Đức gửi cho. Đặc biệt hơn cả là sự trùng hợp ngẫu nhiên: 2 cây lan hài này một ở miền Bắc, một ở miền Nam, nhưng lại được 2 tờ *Orchideen Journal* và *Die Orchidee* đều ở Đức công bố cùng một ngày 8-4-2016.

1. *Paphiopedilum micranthum forma kienii*

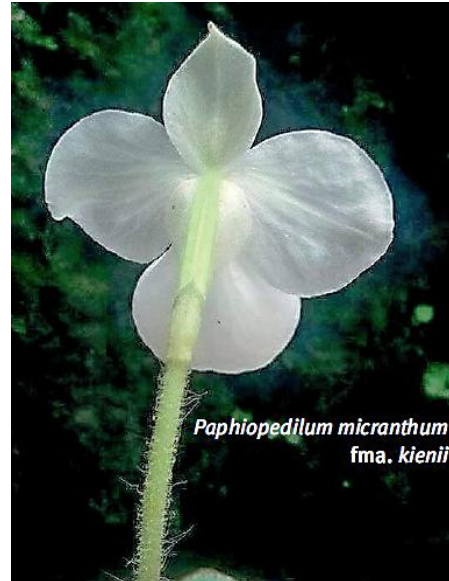
ORCHIDEENJOURNAL

Publisher: V.D.O.F.
Vereinigung Deutscher Orchideenfreunde e.V.

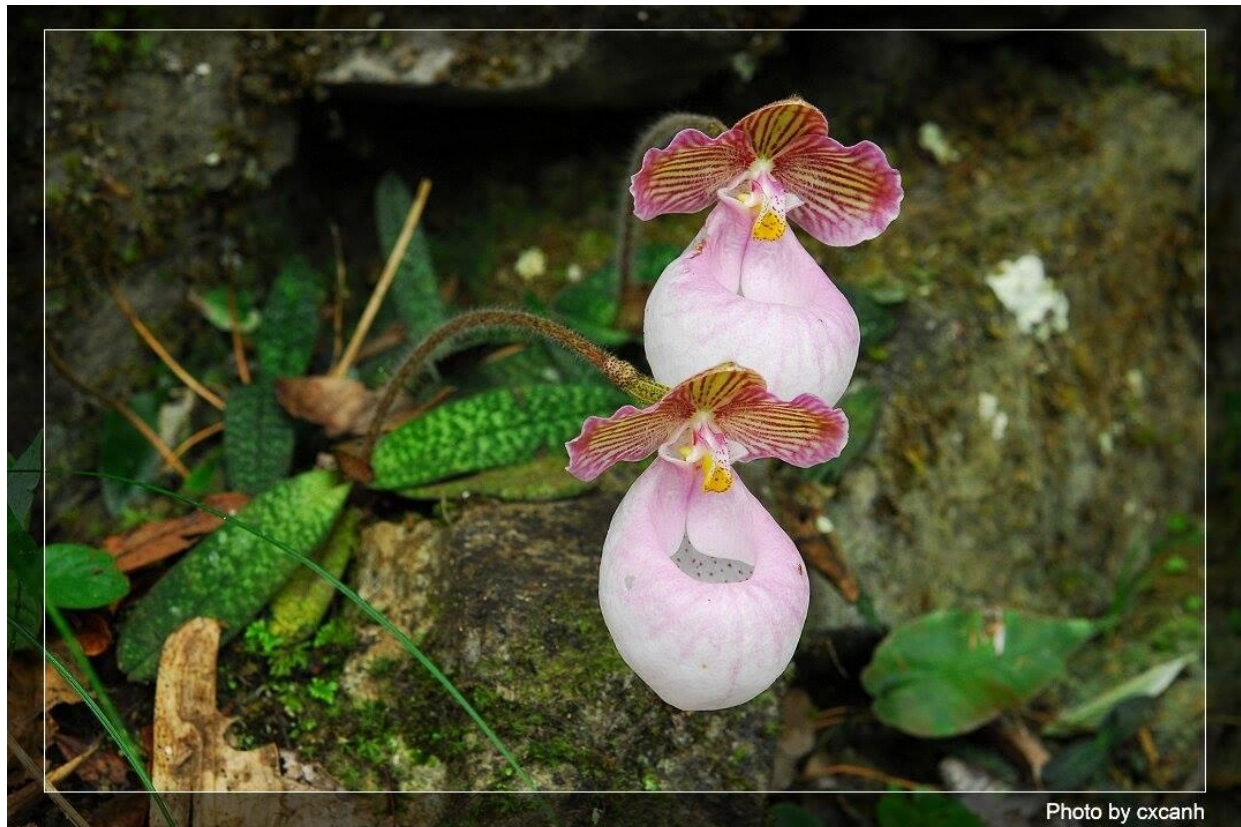
Vol. 4 · 2
2016

Theo bản công bố của Roland Schettler và Phạm Đức Minh, cây *Paphiopedilum micranthum* này, từ cánh hoa, đài hoa và lưỡi hài toàn một màu trắng toát rất đẹp, đã được anh Ngô Trung Kiên ở Thái Nguyên tìm ra rồi mang về nuôi trồng và nở hoa vào tháng 3-2016.

Đây là một sự biến đổi màu sắc của cây *Paphiopedilum micranthum* nguyên thủy do các khoa học gia Tang & Wang công bố vào năm 1951, cánh hoa, đài hoa màu vàng nhạt có những sọc tím đỏ và lưỡi hài quá lớn màu hồng trông rất lạ mắt.

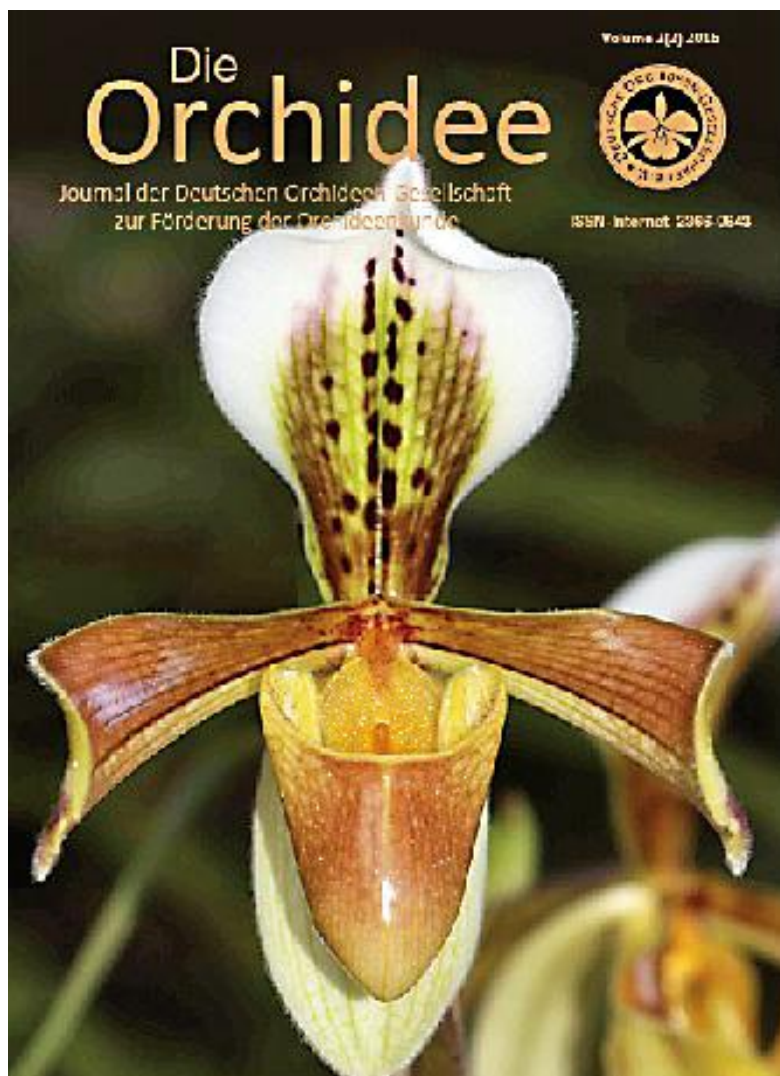
Vào năm 1994, khoa học gia Gruss và Roeth đã mô tả về cây *Paph. micranthum* fma *glanzeanum* biến màu với đài hoa và 2 cánh màu vàng nhưng lưỡi hài lại một màu trắng toát.

Sự biến đổi màu sắc của các giống hoa lan thường xảy ra, không ai biết rõ nguyên nhân: có thể là vì thời tiết biến đổi, có thể vì ánh sáng hay chất trồng hay nước tưới hay phân bón có gì thay đổi bất thường.

Nếu muốn biết thêm về sự biến màu của các cây lan hài VN khác xin tìm đọc bài "[Bach Tang Hài](#)".

2. *Paphiopedimum* x *tamphianum*

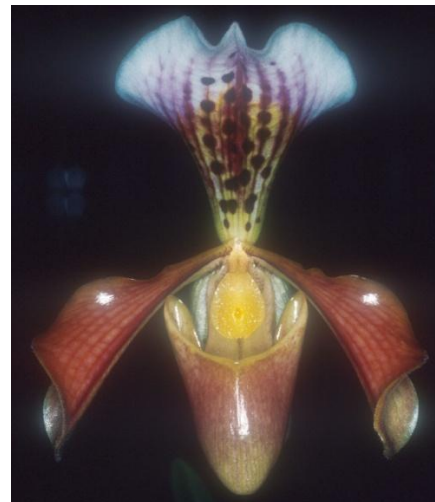

Anh Nguyễn Phi Tâm, người được vinh danh đặt tên cây lan này, cho biết đây là một cây tự lai giống ngoài thiên nhiên (natural hybrid). Vốn yêu thích hoa lan hài với hình dáng lạ lùng, cho nên anh đã sưu tập một số lan hài mà đồng bào ở Đơn Dương thu thập được tại các khu rừng thuộc ranh giới giữa Lâm Đồng và Ninh Thuận. Những cây lan hài này phần lớn là Kim Hài (*Paph. villosum*) thỉnh thoảng mới có một vài cây Hài đuôi công (*Paph. gratixianum*), nhưng từ năm 2003-2005 cây lan Hài đuôi công được lấy về rất nhiều từ các khu rừng thuộc Khánh Vĩnh, Khánh Hòa.

Theo bản tường trình kể trên, cây lan hài *Paphiopedimum x tamphianum* là một cây được thiên nhiên lai giống giữa hai cây *Paph. gratixianum* var. *gratrixiatnum* và *Paph. villosum* var. *annamense*.

Paph. villosum var. *annamense*
Ảnh: Tropical Exotique Orchids

Paph. gratixianum var. *gratrixianum*
Ảnh: Orchid Species

Paphiopedimum x tamphianum

Ảnh: Leonid Averyanov

Ảnh: Nguyễn Phi Tâm

Đây là một giống thạch lan, lá 4-6 chiếc, dài 30 phân, ngang 2-3 phân, màu xanh có những chấm tím ở dưới cuống lá. Dò hoa cao 12-18 phân, hoa một chiếc, ngang to 7-8 phân, cánh dài chính cao 3-4 phân, phía trên viền trắng, phần giữa màu xanh nâu có những chấm nâu sậm. Cánh hoa dài 5-6 phân, ngang 2-2.5 phân, đầu cánh tròn màu vàng hơi tím. Lưỡi hài dài 3.8-4.2 phân, ngang rộng 2.5-3.5 phân. Hoa nở từ tháng 12 đến tháng 4.

Nơi mọc: Lâm Đồng, Khánh Hòa.

Nhìn vào hình ảnh cây *Paphiopedimum x tamphiamum* trông thấy rất giống cây *Paph. villosum* var. *boxallii* và cây *Paph. insigne* mọc ở India, Bangladesh và Butan. Không hiểu những cây này có gây mơ rã má gì với nhau không?

Ảnh: Fedorchids

Ảnh: Orchid species

Trước đây loài lan hài, *Paphiopedilum* tại VN đã có 21 cây nguyên thủy và 6 giống lai tự nhiên nay lại có thêm một giống nữa là 7.

Hy vọng rằng nay mai các bạn ở quê nhà sẽ tìm thấy nhiều cây lan mới nữa. Giãy Trường Sơn với khoảng 1100 cây số chạy dài từ Bắc Việt đến biên giới Lào-Cam Bốt-Việt Nam với cả ngàn khu rừng núi thâm u hiểm trở, chưa có dấu chân người còn biết bao nhiêu hoa thơm cỏ lạ đang chờ đón các khoa học gia tới viếng.

HLVN